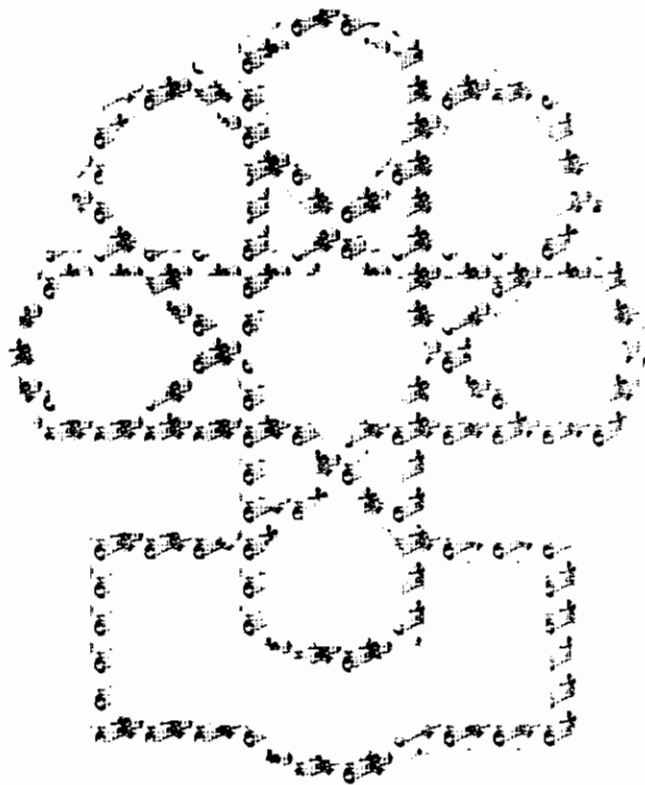




یک بررسی میدانی پیرامون موانع ورزش در ایران

موانع ورزش و چالش‌های سازمان تربیت بدنی

۱۳۸۲



معاونت پژوهشی
اردیبهشت ۱۳۷۹

کار: گروه (۱) خدمات پژوهشی

کد گزارش: ۴۱۰۵۵۹۳

یک بررسی جامع میدانی پیرامون موانع ورزش در ایران

موانع ورزش و چالش‌های سازمان تربیت بدنی

فهرست مطالب

| | |
|----|--|
| ۲ | مقدمه..... |
| ۲ | فصل اول - معرفی طرح تحقیق..... |
| ۲ | طرح مسئله..... |
| ۳ | اهداف..... |
| ۳ | روش‌های تحقیق و مراحل آن..... |
| ۴ | ویژگی اساسی پژوهش..... |
| ۴ | موانع و محدودیتها..... |
| ۴ | فصل دوم - مشخصات پاسخگویان..... |
| ۶ | فصل سوم - توصیف داده‌های پژوهش..... |
| ۶ | مشکلات و نقاط ضعف ورزش کشور..... |
| ۷ | مدیریت و رهبری..... |
| ۱۰ | ساختار تشکیلاتی..... |
| ۱۱ | نیروی انسانی..... |
| ۱۲ | بررسی تأثیر سایر عوامل بر پیشرفت ورزش..... |
| ۱۶ | و- ورزش و امور فرهنگی، اخلاقی..... |
| ۱۸ | ز- مسائل ورزش قهرمانی و تیمهای ملی..... |
| ۲۲ | پیشنهاد‌های پاسخگویان برای رفع مشکلات ورزش..... |
| ۲۴ | فصل چهارم - جمع بندی و تحلیل داده‌های پژوهش..... |
| ۲۴ | طرح و برنامه..... |
| ۲۴ | ساختار تشکیلاتی..... |
| ۲۵ | مدیریت و رهبری..... |
| ۲۶ | نیروی انسانی..... |
| ۲۷ | بودجه و اعتبارات..... |
| ۲۷ | زمینه‌های ارزشی - فرهنگی ورزش..... |
| ۲۷ | ورزش قهرمانی و تیمهای ملی..... |
| ۲۹ | فصل پنجم - پیشنهادها و راه حلها..... |
| ۲۹ | طرح و برنامه..... |
| ۲۹ | تشکیلات، بودجه و اعتبار..... |
| ۳۰ | سیستم مدیریت و رهبری..... |
| ۳۰ | نیروی انسانی..... |
| ۳۰ | زمینه‌های ارزشی - فرهنگی..... |
| ۳۰ | ورزش قهرمانی و تیم‌های ملی..... |

مقدمه

ورزش نه تنها از مهمترین عوامل تأمین سلامت و نشاط جسمی و روحی افراد جامعه می‌باشد، بلکه در بارور نمودن اوقات فراغت اقشار مختلف به ویژه جوانان و نوجوانان و ایجاد بهره‌وری هرچه بیشتر از پتانسیل عظیم انسانی در راهبرد به سوی اهداف ملتها و دولتها، نقش به‌سزایی دارد.

هرچند که رشد و ترقی ورزش در یک جامعه از نشانه‌های توسعه فرهنگی اجتماعی آن به‌شمار می‌رود اما امروزه ورزش صرفاً یک مقوله اجتماعی نبوده و نیست و ورزش فرهنگ ساز است و در دنیای امروز از آن به عنوان یک حربه فرهنگی - سیاسی در جهت مقاصد صحیح و سالم و یا فاسد و مخدر استفاده می‌گردد. متأسفانه در کشور ما همواره ورزش نتوانسته نقش شایسته خود را در رسیدن به اهداف متعالی ایفا نموده و جایگاه بایسته خویش را به دست آورد. در این مقال مقصود بررسی تاریخچه ورزش نبوده و نیست اما به هر حال قبل از انقلاب اسلامی ورزش کشور دورانی را سپری نمود که از آن بسان جوامع غربی به عنوان ابزاری در جهت تحمیق و استعمار فرهنگی سیاسی ملت استفاده گردید. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، آرمانهای مقدس الهی - اسلامی همه چیز را تحت تأثیر خود قرار دارد و ورزش هم از این امر مستثنی نبود. ملتی که عزم خود را بر آزادی و استقلال جزم کرده بود می‌بایست از ورزش به عنوان وسیله‌ای در راه رسیدن به اهداف حداکثر استفاده را نماید. اما جنگ تحمیلی همه نهادهای جامعه از جمله ورزش را تحت تأثیر خود قرار داد و عملاً فرصتی برای رسیدگی عمیق به این موضوع باقی نماند.

بعد از پایان جنگ و شروع بازسازی کشور، بخش تربیت بدنی هم مانند سایر بخشهای اجتماعی در برنامه اول توسعه مورد توجه قرار گرفت و این روند در برنامه دوم توسعه ادامه یافت. هر چند که در اجرای سیاستهای برنامه اول و دوم توسعه بهبود نسبی در بعضی از شؤون ورزش کشور حاصل شد، اما مشکلات اساسی این مقوله هنوز هم به قوت خود باقی است و نابسامانیهای فراوانی در اداره امور آن به چشم می‌خورد.

به دیگر سخن اینکه مقوله ورزش در کشور نیاز به بازنگری، تغییر و تحول اساسی در اهداف، سیاستها، برنامه‌ها و روشهای اجرایی دارد. بدیهی است که تحقیق و پژوهش به منظور تعیین دقیق مشخصات وضعیت موجود و تبیین اساسی نقاط مطلوب مهمترین نقش را به عنوان اولین گام در این تغییر و تحول به عهده دارد.

در این راستا مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی طرح «بررسی وضعیت موجود تربیت بدنی» را به منظور شناسایی اهم مشکلات و نقاط ضعف موجود ورزش به انجام رسانده است. این طرح به وسیله کارشناسان تربیت بدنی به صورت یک نظر سنجی میدانی از دست اندرکاران ورزش کشور تحقق یافته است. گزارش حاضر در بردارنده توصیف و تحلیل یافته‌های این بررسی به همراه پیشنهادها و ارائه راه‌حل‌های اجمالی می‌باشد. امید است که با تعمیق اینگونه مطالعات در بخشهای اساسی ورزش کشور و به کارگیری نتایج حاصله از آنها شاهد اعتلای روز افزون ورزش در کشور اسلامیمان باشیم.

فصل اول - معرفی طرح تحقیق

طرح مسئله

آنچه در این طرح مد نظر است، بررسی وضعیت تربیت بدنی کشور و بررسی مشکلات عمومی ساختار

تربیت بدنی و ورزش کشور می باشد که مسائلی از قبیل سازمان و تشکیلات، کادر انسانی، سیستم مدیریت، طرحها و برنامه ها، زمینه های فرهنگی اخلاقی، ابعاد علمی و آموزشی را در بر می گیرد. این طرح در پی آگاهی از نظرات ارزشمند دست اندرکاران فعلی تربیت بدنی و تدوین آن در قالب یک گزارش جامع و کاربردی برای ارائه به مسئولین برای تصمیم گیری لازم می باشد. شناخت کلان مسائل کمک می کند تا چشم انداز جامعی از مشکلات مبتلا به جاری به وجود آید و دیدگاه مشخصی برای پرداختن به مشکلات خرد و جزئی از زاویه کاربردی محض و برنامه ریزی حاصل شود.

اهداف

هدف عام از اجرای این طرح آگاهی از نظرات افراد مؤثر مرتبط با تربیت بدنی و ورزش و راه حلهای احتمالی آنهاست. اهداف خاص طرح عبارتند از:

- ۱- مسأله یابی و شناخت مشکلات اصلی برای بررسیهای موردی و کاربردی بعدی؛
- ۲- ارائه یک جمع بندی کلی از نگرش کادر بالای ورزش به مسؤلان.

اهداف کاربردی

- ۱- کمک به برنامه ریزی صحیح بخش تربیت بدنی و ورزش در برنامه پنج ساله کشور؛
- ۲- کمک به مسؤلین اجرایی تربیت بدنی و ورزش کشور؛
- ۳- کمک به رفع مشکلات مبتلا به موجود ورزش جامعه.

روش های تحقیق و مراحل آن

- ۱- روش اصلی طرح، بررسی میدانی با تنظیم پرسشنامه بوده که بنا بر ضرورت از روش مصاحبه حضوری برای مدیران طراز اول ورزش کشور استفاده شده است؛
- ۲- مراحل طرح عبارت از مطالعه مقدماتی، تهیه طرح عملیاتی پژوهش، تنظیم پرسشنامه و اجرای آن، استخراج و طبقه بندی مطالب، تعیین توزیع فراوانی هر یک از پاسخها و میزان درصد آنها و تدوین گزارش نهایی بوده است؛
- ۳- جامعه آماری پژوهش عبارتند از:

الف: کلیه مدیران و معاونین سازمان تربیت بدنی بعد از انقلاب اسلامی؛

ب: رؤسای فعلی فدراسیونهای ورزشی کشور و مسؤلین کمیته ملی المپیک؛

ج: قهرمانان تیم ملی که در حال حاضر در دانشکده های تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاههای تهران مشغول به تحصیل هستند؛

د: مربیان تیمهای ملی؛

ه: متخصصین و اعضای هیأت علمی دانشکده های تربیت بدنی تهران.

از این مجموعه، ۶۰ نفر که در دسترس بوده اند انتخاب شده اند که ۲۵ نفر از مدیران طراز اول و معاونان آنها، ۱۱ نفر اعضای هیأت علمی دانشگاهها، ۱۴ نفر از قهرمانان ملی پوش و ده نفر از مربیان برجسته تیمهای ملی می باشند. ترکیب پاسخ دهندگان به علت زمینه ای بودن طرح و ضرورت شناخت افکار صاحب نظران برجسته و احاطه آنان بر جمیع جوانب مسائل و مشکلات تربیت بدنی و ورزش بوده است، به ویژه آن که بر

تعداد بیشتر مدیران به سبب نقش حساس آنان تأکید شده است. در ضمن قهرمانانی از تیمهای ملی انتخاب شده‌اند که دارای صلاحیت علمی بیشتری بوده و توانایی تجزیه و تحلیل مسائل و مشکلات را داشته باشند بدین لحاظ تعداد آنها در نمونه آماری کم می‌باشد.

توضیح دیگر اینکه افراد متخصص، مربی، قهرمان ملی یا مدیر معمولاً دارای موقعیتها و ویژگیهای علمی، اجرایی یا ورزشی توأم مشترک بوده‌اند و این موضوع اهمیت اطلاعات به دست آمده را دارای روایی و اعتبار لازم می‌سازد.

ویژگی اساسی پژوهش

ویژگی اساسی این بررسی که آن را از سایر بررسیها متمایز می‌سازد به خصوصیات پاسخ دهندگان و اطلاعات و تجربیات بالای آنها مربوط می‌گردد که از کادر تصمیم‌گیرنده، صاحب‌نظر، متخصص، مدیر و قهرمانان تیمهای ملی می‌باشند. این امر، اعتبار و صحت نتایج به دست آمده را به شدت افزایش می‌دهد و اعتماد مدیران و مسئولان تربیت بدنی را برای استفاده از این نتایج در برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیریها به مراتب افزون می‌گرداند.

موانع و محدودیتها

در هر بررسی موانع و محدودیتهایی به طور طبیعی وجود دارد که ذکر آنها برای بررسیهای بعدی خالی از فایده نیست. محدودیتهای این بررسی عبارت بودند از:

- ۱- گستردگی موضوع و ابعاد طرح با توجه به اهداف پیش‌بینی شده؛
- ۲- مشکل دستیابی وقت ملاقات پرسش‌شوندگان که در برخی موارد توفیق حاصل نگردید؛
- ۳- وجود ذهنیت قبلی در برخی از پاسخ‌دهندگان؛
- ۴- عدم عودت برخی از پرسشنامه‌ها یا ناقص پر شدن تعدادی از آنها.

فصل دوم - مشخصات پاسخگویان

به لحاظ ارائه تصویری از وضعیت پاسخگویان این بررسی، ذیلاً به برخی از ویژگیهای آنان اشاره می‌گردد. همچنانکه ذکر گردید مجموعه نمونه آماری این پژوهش ۶۰ نفر از کادر اصلی ورزش کشور بوده که حدود ۹۷ درصد آنان «مرد» می‌باشند. این درصد نشان‌دهنده آن است که بانوان به طور نسبی در بخش تربیت بدنی کشور جایگاه کمتری را به خود اختصاص داده‌اند (جدول شماره ۱).

نزدیک نیمی از پاسخگویان در سنین «۴۰ سال به بالا» به سر می‌برند و ۲۵ درصد دیگر از آنان «زیر ۳۰ سال» سن دارند. (جدول شماره ۲)

۴۵ درصد پاسخگویان دارای میزان تحصیلات «لیسانس» و ۴۳ درصد «فوق لیسانس و دکتری» می‌باشند و حدود ۱۲ درصد دیگر دارای تحصیلات «دیپلم و فوق دیپلم» می‌باشند. درصد بالای میزان تحصیلات عالی پاسخگویان از ویژگیهای مهم این بررسی می‌باشد. (جدول شماره ۳)

حدود ۷۲ درصد پاسخگویان دارای سابقه کار ورزشی «۱۵ سال به بالا» هستند و بقیه نیز از سابقه‌ای بین «۵ تا ۱۵ سال» برخوردار هستند. (جدول شماره ۴)

حدود ۴۲ درصد از پاسخگویان از «مدیران ارشد» دستگاه تربیت بدنی کشور بوده‌اند. حدود ۱۷ درصد پاسخگویان از «مربیان»، ۲۳ درصد از «ورزشکاران» و ۱۸ درصد نیز از «متخصصین امور ورزشی» می‌باشند. (جدول شماره ۵)

جدول شماره (۱) - توزیع پاسخگویان بر حسب جنس

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|------|---------|-------|------|
| مرد | ۵۸ | ۹۶/۷ | |
| زن | ۲ | ۳/۳ | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۲) - توزیع پاسخگویان بر حسب سن

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|----------------|---------|-------|------|
| زیر ۳۰ سال | ۱۵ | ۲۵ | |
| ۳۰-۴۰ سال | ۱۵ | ۲۵ | |
| ۴۰-۵۰ سال | ۲۲ | ۳۶/۷ | |
| ۵۰ سال به بالا | ۷ | ۱۱/۷ | |
| نامشخص | ۱ | ۱/۶ | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۳) - توزیع پاسخگویان بر حسب میزان تحصیلات

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|--------------------|---------|-------|------|
| دیپلم و فوق دیپلم | ۷ | ۱۱/۷ | |
| لیسانس | ۲۷ | ۴۵ | |
| فوق لیسانس و دکتری | ۲۶ | ۴۳/۳ | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۴) - توزیع پاسخگویان بر حسب سابقه کار ورزشی

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|----------------|---------|-------|------|
| زیر ۵ سال | — | — | — |
| ۵ تا ۱۵ سال | ۱۷ | ۲۸/۳ | |
| ۱۵ سال به بالا | ۴۳ | ۷۱/۷ | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۵) - توزیع پاسخگویان بر حسب نوع ارتباط

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|---------|---------|-------|------|
| مدیر | | ۲۵ | ۴۱/۷ |
| مربی | | ۱۰ | ۱۶/۷ |
| ورزشکار | | ۱۴ | ۲۳/۳ |
| متخصص | | ۱۱ | ۱۸/۳ |
| جمع | | ۶۰ | ۱۰۰ |

فصل سوم - توصیف داده‌های پژوهش مشکلات و نقاط ضعف ورزش کشور

در مورد مهمترین مشکلات و نقاط ضعف ورزش کشور توزیع اظهارات پاسخگویان به این صورت می‌باشد که ۴۸ درصد پاسخگویان به «عدم برنامه‌ریزی مناسب و صحیح در ادوار کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت و ...» به عنوان بیشترین و مهمترین مشکل اشاره نموده‌اند (۱۳ درصد پاسخها) پس از آن «کمبود بودجه و امکانات، عدم تناسب امکانات با جمعیت»، «علمی نبودن ورزش و عدم توجه به برنامه‌های تحقیقاتی و آموزشی و ...»، «عدم توجه به ورزش سنین پایه و سرمایه‌گذاری زیربنایی اندک در ورزش»، «تصدی و مسؤولیت افراد غیر متخصص در رأس دستگاه ورزش کشور و ...»، «ضعف مدیریت و وجود مدیران نالایق و ...»، «عدم سازماندهی و نبود تشکیلات مناسب و ...»، «کمبود نیروی متخصص در سطوح و ابعاد مختلف امور ورزشی» و «عدم ثبات مدیریت در سطوح مختلف در دستگاه ورزش کشور» به ترتیب بیشترین مواردی هستند که از آنها به عنوان مهمترین نقاط ضعف ورزش کشور یاد شده است. در صد هر یک از پاسخهای فوق به همراه سایر مشکلات ذکر شده در جدول شماره (۶) آمده است. با توجه به تصویری که از سوی پاسخگویان در مورد مشکلات و نقاط ضعف ورزش در کشور ارائه گردید، حال اظهارات ایشان در مورد مشکلات یاد شده به تفکیک موضوع مرور می‌گردد.

جدول شماره (۶) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد مهمترین نقاط ضعف ورزش کشور

| مورد | فراوانی | تعداد پاسخها | درصد پاسخها | درصد پاسخگویان* |
|--|---------|--------------|-------------|-----------------|
| عدم برنامه ریزی مناسب و صحیح در ابعاد کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت، نداشتن برنامه و سلیقه ای برخورد کردن | ۲۷ | ۱۳ | ۴۸/۲ | |
| کمبود بودجه و امکانات، عدم تناسب امکانات با جمعیت | ۲۲ | ۱۰/۶ | ۳۹/۳ | |
| علمی نبودن ورزش، عدم توجه به برنامه های تحقیقاتی و آموزشی، عدم ارتباط دستگاه ورزش کشور با مراکز علمی و دانشگاهی | ۲۰ | ۹/۶ | ۳۵/۷ | |
| عدم توجه به ورزش در سنین پایه، سرمایه گذاری زیربنایی کم در امور ورزش، عدم توجه به ورزش در مقاطع ابتدایی، راهنمایی و متوسطه و به طور کلی در آموزش و پرورش | ۱۸ | ۸/۷ | ۳۲/۱ | |
| تصدی و مسؤولیت افراد غیر متخصص در رأس دستگاه ورزش کشور، استفاده نکردن از کارشناسان متخصص در سطح مدیریتی | ۱۶ | ۷/۷ | ۲۸/۶ | |
| ضعف مدیریت، مدیران نالایق، ضعف هدایت و رهبری متصدیان امور ورزشی | ۱۵ | ۷/۲ | ۲۶/۸ | |
| عدم سازماندهی و تشکیلات صحیح و مناسب، نداشتن سیستم در ورزش کشور | ۱۲ | ۵/۸ | ۲۱/۴ | |
| کمبود نیروی متخصص در سطوح و ابعاد مختلف امور ورزشی | ۱۱ | ۵/۳ | ۱۹/۶ | |
| عدم ثبات مدیریت در سطوح مختلف در ورزش کشور | ۱۰ | ۴/۸ | ۱۷/۸ | |
| کمبود نیروی متعهد و متخصص در سطوح مختلف امر ورزش کشور | ۸ | ۳/۸ | ۱۴/۳ | |
| عدم توجه به ورزش همگانی، عمومی نکردن ورزش | ۷ | ۳/۴ | ۱۲/۵ | |
| مشخص نبودن جایگاه و اهمیت ورزش در بین مسؤولین و مردم | ۷ | ۳/۴ | ۱۲/۵ | |
| عدم توجه به ورزشهای مادر و پایه | ۴ | ۱/۹ | ۷/۱ | |
| عدم هماهنگی و همکاری در بین مراکز اجرایی که به نوعی به امر ورزش در کشور مرتبط می باشند، مشکلات اداری اجرایی | ۴ | ۱/۹ | ۷/۱ | |
| عدم ارتباط با کشورهای که در امر ورزش پیشرفت چشمگیری داشته اند | ۴ | ۱/۹ | ۷/۱ | |
| وجود روابط شخصی و باند بازی، نفع طلبی و ... | ۳ | ۱/۴ | ۵/۳ | |
| حاکم بودن دیدگاه و روحیه اقتصادی بر ورزش، حاکم بودن دیدگاه سودآوری در رأس امر ورزش کشور | ۳ | ۱/۴ | ۵/۳ | |
| ضعف قوانین و مقررات موجود در رابطه با ورزش | ۲ | ۱ | ۳/۶ | |
| سایر | ۱۱ | ۵/۳ | ۱۹/۶ | |
| بی جواب | ۴ | ۱/۹۶ | — | |
| جمع | ۲۰۸ | ۱۰۰ | ۳۴۴/۹ | |

* تعداد پاسخگویان ۵۶ نفر بوده است.

مدیریت و رهبری

در ارتباط با ابعاد مختلف مسأله مدیریت و رهبری سؤالاتی از پاسخگویان به عمل آمده است که پاسخهای آنان این چنین است:

- در مورد میزان تأثیر «ثبات مدیریت» بر «توسعه ورزش»، حدود ۵۷ درصد از پاسخگویان به تأثیرات مثبت «بسیار زیاد» و ۳۵ درصد از آنان به تأثیرات مثبت «زیاد» معتقد بوده اند و فقط ۳ درصد از آنان به تأثیر «کم» ثبات مدیریت در توسعه ورزش اشاره نموده اند (جدول شماره ۷) و این در حالی است که ۷۵

در صد پاسخگویان اظهار نموده‌اند که ثبات نسبی در مدیریت واحدهای مختلف تربیت بدنی در سطوح مختلف وجود ندارد. (جدول شماره ۸)

اهم اظهار نظرهای آزاد پاسخگویان در مورد علل عدم ثبات مدیریت در ورزش کشور به مواردی نظیر «بی برنامه‌گی و عدم ثبات برنامه منجر به عدم ثبات مدیریت می‌گردد»، «علت تعویض مدیریتهای و کوتاهی عمر مدیران، ضعف مدیریت و نالایق بودن مدیران است»، «عزل و نصبها بدون مطالعه صورت می‌گیرد» و «انتخاب مدیران روی ضابطه نیست» اشاره دارد.

- در مورد میزان تأثیر «حضور شخصیت‌های سیاسی در مدیریتهای عالی ورزش کشور» بر «پیشرفت امور ورزش»، ۱۸ درصد از پاسخگویان به میزان «خیلی زیاد» و ۲۸ درصد دیگر به میزان «زیادی» حضور این گونه مدیران عالی را در سازمان مانع و بازدارنده از پیشرفت ورزش کشور ذکر نموده‌اند و این در حالی است که تنها حدود ۲۷ درصد از پاسخگویان اظهار داشته‌اند که این بازدارندگی به میزان «کمی» می‌باشد. (جدول شماره ۹)

در حاشیه سؤال فوق اهم اظهار نظرهای آزاد پاسخگویان که به دو دسته کلی تقسیم می‌گردد، چنین است.

دسته اول پاسخگویانی هستند که به حضور شخصیت‌های سیاسی در مدیریت عالی ورزش کشور به دلایل زیر اعتقاد ندارند:

- وقت و فرصت کافی برای مدیریت شایسته را ندارند.

- تخصص لازم و آشنایی و اشراف بایسته را ندارند.

دسته دیگر پاسخگویانی هستند که حضور شخصیت‌های سیاسی را در مدیریت عالی ورزش مشروط بر اینکه «فرصت کافی داشته باشند»، «علاقه‌مند و پیگیر باشند» و «متخصص باشند» «از نظرات متخصصین استفاده کنند» بلاشکال و بلکه مفید می‌دانند چرا که معتقدند این گونه مدیران «با استفاده از مقام و موقعیت خود می‌توانند حلال مشکلات باشند».

- در مورد میزان تأثیر «مدیریت متکی به کارشناسی» بر «پیشرفت ورزش»، ۷۸ درصد پاسخگویان این تأثیر را «خیلی زیاد» و ۱۸ درصد دیگر «زیاد» دانسته‌اند. (جدول شماره ۱۰) و این در حالی است که ۷۱ درصد از پاسخگویان معتقدند که در مورد تحقق این امر «سازمان با مراکز علمی و دانشگاهی ارتباطی ندارد» (جدول شماره ۱۱)

اهم اظهار نظرهای آزاد پاسخگویان در مورد دو سؤال فوق حاکی از آن است که «هم اکنون هیچ توجهی به کارشناسی و استفاده از کارشناسان وجود ندارد» مگر «در بعضی فدراسیون‌ها که تا حدودی به این امر توجه شده است».

جدول شماره (۷) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد میزان تأثیر ثبات مدیریت بر توسعه ورزش

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|-----------|---------|-------|------|
| خیلی زیاد | ۳۴ | ۵۶/۷ | |
| زیاد | ۲۱ | ۳۵ | |
| تا حدودی | ۳ | ۵ | |
| کم | ۲ | ۳/۳ | |
| اصلاً | — | — | |
| بی جواب | — | — | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۸) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد اینکه آیا ثبات نسبی در مدیریتهای واحدهای تربیت بدنی وجود دارد یا نه؟

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|---------|---------|-------|------|
| بلی | ۱۲ | ۲۰ | |
| خیر | ۴۵ | ۷۵ | |
| بی جواب | ۳ | ۵ | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۹) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد میزان بازدارندگی مدیریت سیاسی بر پیشرفت ورزش

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|-----------|---------|-------|------|
| خیلی زیاد | ۱۱ | ۱۸/۳ | |
| زیاد | ۱۷ | ۲۸/۳ | |
| تا حدودی | ۱۶ | ۲۶/۷ | |
| کم | ۱۶ | ۲۶/۷ | |
| اصلاً | — | — | |
| بی جواب | — | — | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۱۰) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد میزان تأثیر مدیریت متکی به کارشناسی بر پیشرفت ورزش

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|-----------|---------|-------|------|
| خیلی زیاد | ۴۷ | ۷۸/۳ | |
| زیاد | ۱۱ | ۱۸/۳ | |
| تاحدودی | — | — | |
| کم | ۱ | ۱/۷ | |
| اصلاً | — | — | |
| بی جواب | ۱ | ۱/۷ | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۱۱) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد اینکه آیا سازمان با مراکز علمی و دانشگاهی ارتباط دارد یا خیر

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|---------|---------|-------|------|
| بلی | ۱۳ | ۲۱/۷ | |
| خیر | ۴۳ | ۷۱/۷ | |
| بی جواب | ۴ | ۶/۶ | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

ساختار تشکیلاتی

در مورد ساختار تشکیلاتی کنونی سازمان تربیت بدنی ۸۸ درصد از پاسخگویان معتقدند که «ساختار فعلی جوابگوی ورزش قهرمانی نیست» (جدول شماره ۱۲) و این در حالی است که ۴۸ درصد از پاسخگویان به میزان «خیلی زیاد» و ۲۳ درصد دیگر به میزان «زیادی» اصلاح ساختار تشکیلاتی را در رشد ورزش کشور مؤثر می‌دانند ضمن اینکه ۱۵ درصد پاسخگویان نیز میزان تأثیر اصلاح ساختار تشکیلاتی بر رشد ورزش در کشور را «کم» دانسته‌اند (جدول شماره ۱۳)

اهم اظهار نظرهای آزاد پاسخگویان مبنی بر آن است که «دستگاه فعلی ورزش قدیمی و غیر منطبق با نیازهای جدید می‌باشد و باید تغییر اساسی پیدا کند»، «باید سه دستگاه سازمان تربیت بدنی، کمیته المپیک و آموزش و پرورش با هم هماهنگ شوند»، «باید از تجربه کشورهای خارجی در این مورد استفاده کرد»، «برای اصلاح ساختار تشکیلاتی نیاز به نیروی انسانی متخصص در این امر وجود دارد» و همچنین در چند مورد به این مطالب اشاره شده است که «مشکلی در ساختار نداریم، مشکل در برنامه‌ریزی است» و «مشکلی در ساختار نداریم، مشکل در ضعف و عدم تخصص مدیرانهاست».

جدول شماره (۱۲) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد اینکه آیا ساختار تشکیلاتی سازمان تربیت بدنی جوابگوی ورزش قهرمانی می باشد یا خیر

| موارد | فراوانی | تعداد | درصد |
|---------|---------|-------|------|
| بلی | | ۴ | ۶/۷ |
| خیر | | ۵۳ | ۸۸/۳ |
| بی جواب | | ۳ | ۵ |
| جمع | | ۶۰ | ۱۰۰ |

جدول شماره (۱۳) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد میزان تأثیر اصلاح ساختار تشکیلاتی بر رشد ورزش

| موارد | فراوانی | تعداد | درصد |
|-----------|---------|-------|------|
| خیلی زیاد | | ۲۹ | ۴۸/۳ |
| زیاد | | ۱۴ | ۲۳/۳ |
| تا حدودی | | ۸ | ۱۳/۴ |
| کم | | ۹ | ۱۵ |
| اصلاً | | — | — |
| بی جواب | | — | — |
| جمع | | ۶۰ | ۱۰۰ |

نیروی انسانی

- در مورد میزان وجود نیروهای متخصص در سازمان تربیت بدنی حدود ۶۲ درصد از پاسخگویان معتقدند که نیروهای متخصص به میزان «کمی» در سازمان وجود دارد و این در حالی است که ۵ درصد پاسخگویان معتقدند که نیروهای متخصص در سازمان به میزان «زیادی» وجود دارد. همچنین نزدیک به ۲ درصد پاسخگویان این گونه نیروها را در سازمان «خیلی زیاد» دانسته‌اند. (جدول شماره ۱۴)

اهم اظهار نظرهای آزاد پاسخگویان حاکی از آن است که «در سازمان به متخصصین بها داده نمی شود»، «از متخصصین در جایگاه خود استفاده نمی گردد» و «از قبل هم نیروهای متخصص در سازمان کم بوده و الان هم کم است و ربطی به مدیریتها ندارد»

- در مورد میزان موفقیت سازمان در جذب نیروهای متعهد، حدود ۳۷ درصد از پاسخگویان اظهار داشته‌اند که سازمان به میزان «کمی» در جذب نیروهای متعهد موفق بوده است و این در حالی است که ۱۳ درصد از پاسخگویان این میزان موفقیت را «زیاد» دانسته‌اند. حدود ۴۲ درصد از پاسخگویان نیز اظهار نموده‌اند که سازمان «تا حدودی» در جذب نیروهای متعهد موفق بوده است. (جدول شماره ۱۵)

اهم اظهار نظرهای آزاد پاسخگویان در مورد این سؤال چنین است که:

«ناموفق ترین سازمانها در جذب نیروی متعهد تربیت بدنی بوده است»
 «سازمان نه تنها در جذب نیروهای متعهد موفق نبود، بلکه نیروهای متعهد موجود را فراری داده است»

«در اثر اختلافات جناحی و بانندی نیروهای متعهد سازمان را رها کرده اند»
 «اختصاص به مدیریت خاصی ندارد، همواره ناموفق بوده است»
 «در مدیریتهای قبلی این امر بهتر بوده است»
 «در بعضی فدراسیونها تا حدی موفق بوده است»

جدول شماره (۱۴) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد میزان نیروهای متخصص در سازمان

| درصد | تعداد | فراوانی موارد |
|------|-------|---------------|
| ۱/۷ | ۱ | خیلی زیاد |
| ۵ | ۳ | زیاد |
| ۳۱/۷ | ۱۹ | تا حدودی |
| ۶۱/۶ | ۳۷ | کم |
| — | — | اصلاً |
| — | — | بی جواب |
| ۱۰۰ | ۶۰ | جمع |

جدول شماره (۱۵) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد میزان موفقیت سازمان در جذب نیروهای متعهد

| درصد | تعداد | فراوانی موارد |
|------|-------|---------------|
| ۱/۷ | ۱ | خیلی زیاد |
| ۱۳/۳ | ۸ | زیاد |
| ۴۱/۷ | ۲۵ | تا حدودی |
| ۳۶/۶ | ۲۲ | کم |
| ۱/۷ | ۱ | اصلاً |
| ۵ | ۳ | بی جواب |
| ۱۰۰ | ۶۰ | جمع |

بررسی تأثیر سایر عوامل بر پیشرفت ورزش

- در مورد تأثیر مدارس تربیت بدنی بر پیشرفت ورزش، ۴۸ درصد از پاسخگویان وجود مدارس تربیت بدنی را به میزان «خیلی زیاد» در پیشرفت ورزش کشور مؤثر می‌دانند. حدود ۲۷ درصد از

پاسخگویان این میزان تأثیر را زیاد، حدود ۱۷ درصد دیگر «تاحدودی» و فقط ۳ درصد از آنان معتقد به تأثیرات «کم» این مدارس بر پیشرفت ورزش بوده‌اند (جدول شماره ۱۶)

اهم اظهار نظرهای آزاد پاسخگویان راجع به این سؤال چنین است که:

«این مدارس از طریق برنامه‌ریزی منسجم، دادن امکانات و بکارگیری کارشناسان مجرب باید تقویت و توسعه یابند»

«این مدارس باید در رشته‌های مختلف ورزشی تخصصی شوند»

«وضعیت فعلی این مدارس اصلاً موفق نبوده و مشکلی را حل نمی‌کند و جوابگوی اهداف ایجاد آن نیست»

- در مورد اینکه هم اکنون در برنامه‌ریزی فعلی ورزش کشور به چه میزان به ورزش سنین پایه توجه می‌شود ۶۶٫۷ درصد از پاسخگویان این میزان توجه را «کم»، ۲۵ درصد «تاحدودی»، ۵ درصد «زیاد» و ۳ درصد «خیلی زیاد» دانسته‌اند. (جدول شماره ۱۷)

اهم اظهار نظرهای آزاد پاسخگویان در مورد توجه به ورزش سنین پایه این چنین است.

«هیچ برنامه‌ریزی برای ورزش سنین پایه وجود ندارد»

«هماهنگی بین سازمان تربیت بدنی و آموزش و پرورش وجود ندارد»

«در بعضی فدراسیون‌ها تا حدی به این امر توجه شده است»

«توجه و اهمیت به مدارس تربیت بدنی می‌تواند در این امر مؤثر باشد»

- اظهارات پاسخگویان پیرامون تأثیر «حرفه‌ای نمودن» ورزش بر پیشرفت آن چنین است که: ۲۵ درصد به تأثیرات «خیلی زیاد» و ۳۰ درصد به تأثیرات «زیاد»، ۲۰ درصد به «تاحدودی» تأثیر، حدود ۲۲ درصد به تأثیرات «کم» معتقد هستند. و ۲ درصد نیز اظهار داشته‌اند که حرفه‌ای نمودن ورزش «اصلاً» تأثیری بر پیشرفت آن ندارد.

اهم اظهار نظرهای آزاد پاسخگویان در مورد این موضوع چنین است که: «حرفه‌ای نمودن ورزش تشکیلات خاص خود را می‌طلبد که فعلاً چنین تشکیلاتی وجود ندارد».

«در شرایط فعلی نیاز به مقدماتی نظیر برنامه‌ریزی مناسب، بودجه و امکانات کافی و ... دارد که ورزش این مقدمات را ندارد»

«در چند رشته ممکن است موفق باشد اما در همه رشته‌ها خیر»

«حدود حرفه‌ای بودن در کشور ما مشخص نیست»

«باعث ایجاد اطمینان و آرامش برای ورزشکاران می‌شود که آینده آنان تأمین است»

- در مورد میزان رابطه «ورزش حرفه‌ای» با «ورزش علمی»، ۳۰ درصد پاسخگویان این رابطه را «خیلی زیاد» و حدود ۲۷ درصد رابطه را «زیاد» دانسته‌اند و این در حالی است که ۱۳/۳ درصد پاسخگویان این رابطه را «کم» و حدود ۲ درصد نیز «اصلاً» قائل به رابطه‌ای بین این دو موضوع نبوده‌اند.

اهم اظهار نظرهای آزاد پاسخگویان در رابطه با این سؤال چنین است:

«به خاطر اینکه ورزشکاران زیر بار مسؤولیت می‌روند خود را ملزم به پیشرفت در سطح علمی

می‌بینند»

«استفاده از تکنولوژی آموزشی و آزمایشگاه‌های تحقیقاتی یکی از ملزومات اصلی در ورزش

قهرمائی و حرفه‌ای می‌باشد»

«ارتباط مستقیمی ندارد، نمی‌تواند با پیشرفت علمی ورزش هماهنگ و همسو باشد»

- در مورد میزان تأثیر خصوصی سازی بر پیشرفت ورزش ۳۸ درصد پاسخگویان به تأثیر «کم»، ۱۷ درصد به تأثیر «زیاد» و ۱۰ درصد به تأثیر «خیلی زیاد» معتقد هستند. حدود ۲ درصد نیز «اصلاً» قائل به تأثیر نبوده‌اند. (جدول شماره ۲۰)

اهم اظهار نظرهای آزاد پاسخگویان در این رابطه چنین است:

«اگر خصوصی سازی باعث نشود که اقشاری از مردم از ورزش محروم بمانند خوب است ولی عملاً مانع توسعه ورزش در کشور می‌شود»

«خصوصی سازی مخالف قانون اساسی است»

«در وضعیت کنونی و تحت شرایط فعلی جز ضرر چیزی به دنبال نخواهد داشت»

«چون ورزش یک کار فرهنگی است و اهداف فرهنگی را در بر دارد خصوصی سازی به این مسأله (اهداف فرهنگی) لطمه می‌زند»

«هدف بخش خصوصی منفعت طلبی و سود جویی است»

«اگر تحت حمایت و نظارت و کنترل دولت باشد خوب است»

«در جهت کسب مشارکت مردم در امر ساخت اماکن ورزشی و سرمایه گذاری خوب است»

- در مورد اینکه آیا «واگذاری اماکن ورزشی به بخش خصوصی» موجب پیشرفت می‌شود یا خیر؟

۷۵ درصد پاسخگویان معتقدند که این امر تأثیری بر پیشرفت ورزش ندارد. (جدول شماره ۲۱)

جدول شماره (۱۶) - توزیع نظرات پاسخگویان در مورد میزان

تأثیر مدارس تربیت بدنی بر پیشرفت ورزش

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|-----------|---------|-------|------|
| خیلی زیاد | ۲۹ | ۴۸/۳ | |
| زیاد | ۱۶ | ۲۶/۷ | |
| تا حدودی | ۱۰ | ۱۶/۷ | |
| کم | ۲ | ۳/۳ | |
| اصلاً | — | — | |
| بی جواب | ۳ | ۵ | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۱۷) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد میزان توجه برنامه ریزی فعلی ورزش به سنین پایه

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|-----------|---------|-------|------|
| خیلی زیاد | ۲ | ۳/۳ | |
| زیاد | ۳ | ۵ | |
| تا حدودی | ۱۵ | ۲۵ | |
| کم | ۴۰ | ۶۶/۷ | |
| اصلاً | — | — | |
| بی جواب | — | — | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۱۸) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد میزان تأثیر (کمک) حرفه‌ای نمودن ورزش بر پیشرفت ورزش

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|-----------|---------|-------|------|
| خیلی زیاد | ۱۵ | ۲۵ | |
| زیاد | ۱۸ | ۳۰ | |
| تا حدودی | ۱۲ | ۲۰ | |
| کم | ۱۳ | ۲۱/۶ | |
| اصلاً | ۱ | ۱/۷ | |
| بی جواب | ۱ | ۱/۷ | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۱۹) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد میزان رابطه ورزش حرفه‌ای با ورزش علمی

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|-----------|---------|-------|------|
| خیلی زیاد | ۱۸ | ۳۰ | |
| زیاد | ۱۶ | ۲۶/۷ | |
| تا حدودی | ۱۶ | ۲۶/۷ | |
| کم | ۸ | ۱۳/۳ | |
| اصلاً | ۱ | ۱/۷ | |
| بی جواب | ۱ | ۱/۷ | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۲۰) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد میزان
تأثیر خصوصی سازی بر پیشرفت ورزش

| درصد | تعداد | فراوانی موارد |
|------|-------|------------------|
| ۱۰ | ۶ | خیلی زیاد |
| ۱۶/۷ | ۱۰ | زیاد |
| ۳۰ | ۱۸ | تا حدودی |
| ۳۸/۳ | ۲۳ | کم |
| ۱/۷ | ۱ | اصلاً |
| ۳/۳ | ۲ | بی جواب |
| ۱۰۰ | ۶۰ | جمع |

جدول شماره (۲۱) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد اینکه
آیا واگذاری اماکن ورزشی به بخش خصوصی موجب پیشرفت
ورزش می شود یا خیر؟

| درصد | تعداد | فراوانی موارد |
|------|-------|------------------|
| ۲۰ | ۱۲ | بلی |
| ۷۵ | ۴۵ | خیر |
| ۵ | ۳ | بی جواب |
| ۱۰۰ | ۶۰ | جمع |

و - ورزش و امور فرهنگی، اخلاقی

- اظهارات پاسخگویان در مورد میزان تأثیر «رشد سجایای اخلاقی» بر «پیروزی در میادین ورزشی» نشان دهنده آن است که حدود ۵۷ درصد پاسخگویان به تأثیر «خیلی زیاد» و حدود ۲۲ درصد به تأثیر «زیاد» «رشد سجایای اخلاقی» بر «پیروزی در میادین ورزشی» معتقد هستند و فقط حدود ۵ درصد از پاسخگویان قائل به تأثیر «کم» بوده اند. (جدول شماره ۲۲)

اهم اظهار نظرهای آزاد پاسخگویان در این مورد چنین است که:
«در وضعیت فعلی به این امر کم توجه شده و یا اصلاً توجه نشده و موفق نبوده و باید برای آن جایگاه خاصی در نظر گرفت»

«در وضعیت فعلی انگیزه های مادی بر ورزش حاکم است و این مسئله را کم رنگ کرده است»
- در مورد اینکه «آیا روند کنونی ورزش کشور باعث ترویج اخلاق و سجایای اخلاقی ورزشکاران در میادین ورزشی بوده است؟»، حدود ۶۲ درصد پاسخگویان معتقد هستند که روند کنونی ورزش در کشور سجایای اخلاقی را در ورزشکاران ترویج و رشد نمی دهد. (جدول شماره ۲۳)
در مورد جایگاه معاونت فرهنگی آموزشی اهم اظهارات پاسخگویان چنین است:

«این معاونت در دگرگونی و تحول ورزش، کنترل مسائل فرهنگی و نیل به اهداف تربیتی نقش کلیدی و بسیار مؤثری دارد. (۵۲ درصد پاسخها)

«مدیریت لایق و کارآمدی در مجموعه فعلی این معاونت وجود ندارد» (۱۸ درصد پاسخها)
 «این معاونت جایگاه اساسی خود را به دست نیاورده است و به آن اهمیتی داده نمی‌شود. (۱۵ درصد پاسخها)

«این معاونت به شرح وظایف خود عمل نمی‌کند و دچار رخوت و سستی است و مانند یک تشکیلات زائد است (۱۵ درصد پاسخها) (جدول شماره ۲۴)

جدول شماره ۲۲)- توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد میزان تأثیر رشد سجایای اخلاقی بر پیروزی در میادین ورزشی

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|-----------|---------|-------|------|
| خیلی زیاد | ۳۴ | ۵۶/۶ | |
| زیاد | ۱۳ | ۲۱/۷ | |
| تا حدودی | ۹ | ۱۵ | |
| کم | ۳ | ۵ | |
| اصلاً | — | — | |
| بی جواب | ۱ | ۱/۷ | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره ۲۳)- توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد اینکه روند کنونی ورزش کشور باعث ترویج سجایای اخلاقی ورزشکاران در میادین ورزشی بوده است یا خیر؟

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|---------|---------|-------|------|
| بلی | ۱۵ | ۲۵ | |
| خیر | ۳۷ | ۶۱/۷ | |
| بی جواب | ۸ | ۱۳/۳ | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۲۴) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد جایگاه معاونت فرهنگی و آموزشی (مطلوب و فعلی)

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد پاسخها | درصد پاسخگویان |
|---|---------|-----------|-------------|----------------|
| این معاونت در دگرگونی، تحول ورزش، کنترل مسائل فرهنگی و نیل به اهداف تربیتی در ورزش نقش کلیدی و بسیار مؤثری دارد | | ۱۴ | ۵۱/۹ | ۹۳/۳ |
| مدیریت لایق و کارآمدی ندارد. مدیریت ضعیفی دارد | | ۵ | ۱۸/۵ | ۳۳/۳ |
| این معاونت جایگاه اساسی خود را به دست نیاورده و به آن اهمیتی داده نمی شود | | ۴ | ۱۴/۸ | ۲۶/۷ |
| به شرح وظایف خود عمل نمی کند و دچار رخوت و سستی است مانند یک تشکیلات زائد است | | ۴ | ۱۴/۸ | ۲۶/۷ |
| جمع | | ۲۷ | ۱۰۰ | ۱۸۰ |
| تعداد پاسخگویان به سؤال | | ۱۵ نفر | | |
| تعداد کل پاسخگویان | | ۶۰ نفر | | |

مسائل ورزش قهرمانی و تیمهای ملی

- در مورد میزان تأثیر وجود مربیان خارجی بر ارتقای ورزش، اظهارات پاسخگویان به این صورت است که حدود ۲۲ درصد آنان این تأثیرات را «خیلی زیاد» و ۲۳ درصد دیگر «زیاد» دانسته اند و این در حالی است که ۲۳ درصد پاسخگویان نیز این تأثیرات را «کم» ذکر نموده اند. (جدول شماره ۲۵)

اهم اظهار نظرهای آزاد پاسخگویان در این مورد چنین است:

«استفاده از مربیان خارجی برای آموزش مربیان داخلی خوب است»

«برای سنین پایه، نوجوانان و جوانان استفاده از مربی خارجی در یک دوره طولانی خوب است»

«در ورزشهای پایه و بعضی رشته ها اگر بخواهیم ورزش قهرمانی داشته باشیم به مربی خارجی نیاز

داریم»

«برای تیم ملی استفاده از مربی خارجی خوب نیست زیرا که تجربه ثابت کرده که موفق نبوده اند»

«باید نیروی متخصص و مربی کارآموزده را خود براساس فرهنگ و آداب و رسوم خودمان، تربیت

کنیم»

- اظهارات پاسخگویان در مورد اینکه «آیا مربیان داخلی نیاز تیمهای ملی را تأمین می کنند» بدین

صورت بوده است که ۶۰ درصد آنان معتقدند مربیان داخلی نمی توانند نیاز تیمهای ملی را تأمین کنند و این در

حالی است که حدود ۳۲ درصد آنها معتقدند این نیاز توسط مربیان داخلی تأمین می شود (جدول شماره ۲۶)

- در مورد میزان سلیقه ای بودن انتخاب مربیان و سرپرستان تیمهای ملی: حدود ۴۷ درصد

پاسخگویان اظهار نموده اند که انتخاب مربیان و سرپرستان تیمهای ملی به میزان «زیادی» سلیقه ای و بدون

ضابطه است.

همچنین ۸ درصد این انتخاب را به میزان «خیلی زیادی» سلیقه ای دانسته اند و این در حالی است که

۱۵ درصد پاسخگویان این انتخاب را به میزان «کمی» سلیقه‌ای و بدون ضابطه ذکر نموده‌اند. (جدول شماره ۲۷)

- در مورد میزان ضابطه‌ای بودن انتخاب بازیکنان تیمهای ملی ۲۸ درصد پاسخگویان اظهار نموده‌اند که این امر «تا حد زیادی» ضابطه‌ای است. حدود ۱۲ درصد معتقد به ضابطه‌ای بودن این امر به میزان «کم» هستند. حدود ۷ درصد معتقدند که به میزان «خیلی زیادی» این مسأله ضابطه‌ای است و نزدیک به نیمی از پاسخگویان «تا حدودی» ضابطه را در انتخاب بازیکنان مؤثر دانسته‌اند. (جدول شماره ۲۸)

اظهار نظرهای آزاد پاسخگویان راجع به سلیقه‌ای یا ضابطه‌ای بودن انتخاب مربیان و بازیکنان من حیث المجموع چنین است که:

«انتخاب مربیان و بازیکنان بستگی به شناخت و نظر رئیس فدراسیون و اعضای فدراسیون و ... دارد»

«بستگی به رابطه، باندبازی، نفوذ و ... دارد»

«بستگی به مطبوعات و رسانه‌ها دارد»

«در بعضی از رشته‌ها رکورد مطرح است و قابلیت و تواناییهای ورزشکاران»

«در بعضی فدراسیونها براساس ضابطه است»

- در مورد هدایت تیمهای ملی به وسیله چند مربی (اختصاص هر یک مربی به یک موضوع خاص برای تیمها مانند مربی بدنسازی، مربی تاکتیک، مربی تکنیک و ...) و تأثیر آن بر پیشرفت تیمهای ملی:

۷۳ درصد از پاسخگویان اظهار داشته‌اند که وجود چند مربی به میزان «خیلی زیاد» بر پیشرفت تیمها تأثیر دارد. ۲۰ درصد این تأثیر را «زیاد» و ۳ درصد آن را «تا حدودی» ذکر نموده‌اند. (جدول شماره ۲۹)

اهم اظهارات آزاد پاسخگویان راجع به این مسأله چنین است:

«به شرط اینکه هماهنگی و هدف یکسان و مشخص داشته باشند و یک فرماندهی واحد وجود داشته باشد»

«به شرط اینکه تخصص کافی داشته باشند»

«برای بعضی رشته‌ها به دلیل تعدد فعالیتها مثل بدنسازی تاکتیک و ... ضروری است»

- در مورد میزان موفقیت اردوهای تدارکاتی تیم ملی، حدود ۴۷ درصد از پاسخگویان اظهار داشته‌اند این اردوها به میزان «کمی» موفق بوده‌اند. ۳۸ درصد موفقیت این اردوها را «تا حدودی» و ۸ درصد «تا حد زیادی» دانسته‌اند. (جدول شماره ۳۰)

اهم اظهار نظرهای آزاد پاسخگویان راجع به موفقیت اردوهای تدارکاتی تیم ملی چنین است:

«تدارکات و اردوهای مقطعی دردی را دوا نمی‌کند، باید ریشه را درست کرد و برنامه‌ریزی اساسی

برای سنین پایه داشت و اهمیت به ورزشهای مادر داد»

«در بعضی رشته‌ها موفق بوده، در بعضی فدراسیونها موفق بوده ولی در کل موفق نبوده است»

«نسبت به گذشته موفق تر بوده است ولی در کل دردی را دوا نمی‌کند»

«اگر طولانی مدت باشد موفق است»

- در مورد میزان اقدامات انجام شده جهت رفع مشکلات حقوق مربیان و بازیکنان $\frac{3}{4}$ پاسخگویان اظهار داشته‌اند که این اقدامات «کم بوده است و فقط حدود ۳ درصد اظهار داشته‌اند که این اقدامات «زیاد» بوده است. (جدول شماره ۳۱ و ۳۲)

اهم اظهار نظر های راجع به این مطلب چنین است:

«برای مربیان و ورزشکاران ورزشهای مطرح، مانند فوتبال خوب است اما در سایر رشته‌ها خیر»
 «برنامه و روال مشخصی ندارد، بستگی دارد به اینکه مربیان در فدراسیون چه نقشی داشته باشند»
 «تشکیلاتی که این مسأله را به صورت منسجم پیگیری کند وجود ندارد»

جدول شماره (۲۵)- توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد میزان تأثیر وجود مربیان خارجی بر ارتقای ورزش

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|-----------|---------|-------|------|
| خیلی زیاد | ۱۳ | ۲۱/۷ | |
| زیاد | ۱۴ | ۲۳/۳ | |
| تا حدودی | ۱۸ | ۳۰ | |
| کم | ۱۴ | ۲۳/۳ | |
| اصلاً | — | — | |
| بی جواب | ۱ | ۱/۷ | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۲۶)- توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد اینکه آیا مربیان داخلی نیاز تیمهای ملی را تأمین می‌کنند یا خیر؟

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|---------|---------|-------|------|
| بلی | ۱۹ | ۳۱/۷ | |
| خیر | ۳۶ | ۶۰ | |
| بی جواب | ۵ | ۸/۳ | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۲۷)- توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد میزان سلیقه‌ای بودن انتخاب مربیان و سرپرستهای تیم ملی

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|-----------|---------|-------|------|
| خیلی زیاد | ۵ | ۸/۳ | |
| زیاد | ۲۸ | ۴۶/۷ | |
| تا حدودی | ۱۶ | ۲۶/۷ | |
| کم | ۹ | ۱۵ | |
| اصلاً | — | — | |
| بی جواب | ۲ | ۳/۳ | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۲۸) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد میزان ضابطه‌ای بودن انتخاب بازیکنان تیم ملی

| موارد | فراوانی | تعداد | درصد |
|-----------|---------|-------|------|
| خیلی زیاد | ۴ | ۶/۷ | |
| زیاد | ۱۷ | ۲۸/۳ | |
| تا حدودی | ۲۹ | ۴۸/۳ | |
| کم | ۷ | ۱۱/۷ | |
| اصلاً | — | — | |
| بی جواب | ۳ | ۵ | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۲۹) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد تأثیر تعدادی مربی (چند مربی بودن تیمها) بر پیشرفت تیمهای ملی

| موارد | فراوانی | تعداد | درصد |
|----------------|---------|-------|------|
| خیلی زیاد | ۴۴ | ۷۳/۳ | |
| زیاد | ۱۲ | ۲۰ | |
| تا حدودی | ۲ | ۳/۳ | |
| تا حد کمی (کم) | ۱ | ۱/۷ | |
| اصلاً | — | — | |
| بی جواب | ۱ | ۱/۷ | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۳۰) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد میزان موقعیت اردوهای تدارکاتی تیم ملی

| موارد | فراوانی | تعداد | درصد |
|-----------|---------|-------|------|
| خیلی زیاد | ۳ | ۵ | |
| زیاد | ۵ | ۸/۳ | |
| تا حدودی | ۲۳ | ۳۸/۳ | |
| کم | ۲۸ | ۴۶/۷ | |
| اصلاً | — | — | |
| بی جواب | ۱ | ۱/۷ | |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | |

جدول شماره (۳۱) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد میزان اقدامات برای رفع مشکلات حقوق مریبان

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|-----------|---------|-------|------|
| خیلی زیاد | ۱ | ۱ | ۱/۷ |
| زیاد | ۱ | ۱ | ۱/۷ |
| تا حدودی | ۱۰ | ۱۶ | ۱۶/۷ |
| کم | ۴۳ | ۷۱ | ۷۱/۶ |
| اصلاً | ۱ | ۱ | ۱/۷ |
| بی جواب | ۴ | ۶ | ۶/۶ |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | ۱۰۰ |

جدول شماره (۳۲) - توزیع اظهارات پاسخگویان در مورد میزان اقدامات برای رفع مشکلات حقوق بازیکنان

| مورد | فراوانی | تعداد | درصد |
|-----------|---------|-------|------|
| خیلی زیاد | — | — | — |
| زیاد | ۲ | ۳ | ۳/۳ |
| تا حدودی | ۸ | ۱۳ | ۱۳/۳ |
| کم | ۴۵ | ۷۵ | ۷۵ |
| اصلاً | ۱ | ۱ | ۱/۷ |
| بی جواب | ۴ | ۶ | ۶/۷ |
| جمع | ۶۰ | ۱۰۰ | ۱۰۰ |

پیشنهاد‌های پاسخگویان برای رفع مشکلات ورزش

پیشنهاد‌های پاسخگویان برای رفع مشکلات و معضلات ورزش کشور بدین صورت است که حدود ۱۹ درصد این پیشنهادها به طور مساوی به دو مورد «برنامه‌ریزی منسجم در ادوار کوتاه مدت، میان مدت، بلند مدت در ورزش» و «تأمین بودجه و امکانات لازم بر احیای امر ورزش» اختصاص دارد که از سوی ۳۴ درصد پاسخگویان اظهار شده است.

پس از این دو مطلب، «تربیت نیروی متخصص در ابعاد و سطوح مختلف، بالا بردن سطح تخصص نیروهای موجود از طریق آموزش»، «سرمایه‌گذاری زیربنایی از طریق اهمیت به ورزش سنین پایه به خصوص در آموزش و پرورش و ...»، «تغییر و تحول لازم در ساختار تشکیلاتی ورزش کشور و ایجاد سیستم مناسب»، «استفاده از افراد متخصص» «خبره و پیشکسوت و نظریات کارشناسی آنها» و «علمی نمودن ورزش از طریق توجه به تحقیق و پژوهش در برنامه‌های ورزشی همکاری و ارتباط سازمان تربیت بدنی با مراکز علمی و دانشگاهی و ...»

به ترتیب از بیشترین مواردی بوده‌اند که از سوی پاسخگویان به عنوان پیشنهاد ارائه شده است.
(جدول شماره ۳۳)

جدول شماره (۳۳) - توزیع پیشنهادهای پاسخگویان برای رفع مشکلات و معضلات ورزش کشور

| درصد پاسخگویان* | درصد پاسخها | تعداد | فراوانی موارد |
|-----------------|-------------|-------|---|
| ۳۳/۹ | ۹/۴ | ۱۹ | برنامه‌ریزی منسجم در ابعاد کوتاه مدت میان مدت، بلند مدت در ورزش |
| ۳۳/۹ | ۹/۴ | ۱۹ | تأمین بودجه و امکانات لازم برای احیای امر ورزش |
| ۲۸/۶ | ۷/۹ | ۱۶ | تربیت نیروی متخصص در ابعاد و سطوح مختلف، بالا بردن سطح تخصص نیروهای موجود از طریق آموزش |
| ۲۶/۸ | ۷/۴ | ۱۵ | سرمایه‌گذاری زیربنایی از طریق اهمیت به ورزش سنین پایه، اهمیت به ورزش در آموزش و پرورش، اهمیت به ورزش نوجوانان و جوانان |
| ۲۳/۲ | ۶/۴ | ۱۳ | تغییر و تحول لازم در ساختار تشکیلاتی ورزش کشور و ایجاد سیستم |
| ۲۳/۲ | ۶/۴ | ۱۳ | استفاده از افراد متخصص، خبره و پیشکسوت، استفاده از نظرات کارشناسان متخصص |
| ۲۱/۴ | ۵/۹ | ۱۲ | علمی نمودن ورزش، توجه به تحقیق و پژوهش در برنامه‌های ورزشی، همکاری سازمان تربیت بدنی با مراکز علمی و دانشگاهی، ایجاد مراکز آموزش بین‌المللی تخصصی در امر ورزش |
| ۱۷/۸ | ۴/۹ | ۱۰ | استفاده از نیروی متعهد متخصص |
| ۱۴/۳ | ۳/۹ | ۸ | توجه به داشتن تخصص در انتخاب مدیرتها، متخصص بودن متولیان اصلی امر ورزش |
| ۱۲/۵ | ۳/۵ | ۷ | انتخاب صحیح مدیرتها به منظور داشتن مدیرانی لایق، توانا و کارآمد |
| ۱۲/۵ | ۳/۵ | ۷ | همگانی نمودن ورزش |
| ۱۲/۵ | ۳/۵ | ۷ | ایجاد وزارت ورزش، تشکیل شورای عالی ورزش با حضور متخصصین ورزش |
| ۱۲/۵ | ۳/۵ | ۷ | رسیدگی به مسائل و مشکلات اقتصادی و معیشتی مربیان، ورزشکاران قهرمانان در همه رشته‌ها |
| ۱۰/۷ | ۳ | ۶ | توجه به ورزشهای پایه و مادر |
| ۱۰/۷ | ۳ | ۶ | استفاده از تجربه کشورهایایی که در امر ورزش پیشرفته هستند |
| ۸/۹ | ۲/۵ | ۵ | ایجاد هماهنگی و همکاری بین دستگاههایی که به نحوی با ورزش سروکار دارند اعم از درون سازمانی و برون سازمانی |
| ۷/۱ | ۲ | ۴ | استفاده بهینه از نیروها و امکانات موجود |
| ۷/۱ | ۲ | ۴ | استفاده از مربیان خارجی |
| ۵/۳ | ۱/۵ | ۳ | تبلیغ و اشاعه فرهنگ ورزش در بین مردم |
| ۵/۳ | ۱/۵ | ۳ | ثبات مدیریت، فرصت دادن به مدیران برای کار |
| ۵/۳ | ۱/۵ | ۳ | توجه به ورزش قهرمانی |
| ۳/۶ | ۱ | ۲ | یک شغله بودن مسئولین دستگاههای ورزشی |
| ۱۶/۱ | ۴/۴ | ۹ | سایر |
| — | ۲ | ۴ | بی جواب |
| ۳۵۳/۲ | ۱۰۰ | ۲۰۲ | جمع |

* تعداد پاسخگویان ۵۶ نفر بوده است.

فصل چهارم - جمع بندی و تحلیل داده‌های پژوهش

با توجه به داده‌های پژوهش که در فصل گذشته توصیف آنها مرور گردید و نیز با توجه به شواهد و آمار و ارقام موجود در زمینه مسائل مختلف ورزش کشور، در این فصل سعی بر آن است که در هر یک از موضوعات تحقیق، تحلیل و جمع‌بندی جامعی ارائه گردد.

طرح و برنامه

همچنان‌که گذشت مهمترین مشکل و نقطه ضعفی که از دیدگاه پاسخگویان در ورزش کشور وجود دارد، «بی‌نامگی و عدم وجود برنامه‌های مشخص در دوره‌های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت» می‌باشد. همچنین بیشترین پیشنهادهای پاسخگویان برای رفع معضلات، معطوف به «اصلاح وضع موجود برنامه‌ریزی در ورزش کشور و تدوین برنامه» است. هر چند که در برنامه اول و دوم توسعه، در هدفهای کیفی موارد ارزشمندی در راستای ارتقا و توسعه کیفی ورزش در کشور به چشم می‌خورد اما متأسفانه خط مشی‌های اساسی و سیاستهای و برنامه‌های پیش‌بینی شده صرفاً کمی و معطوف به افزایش اماکن ورزشی و بهره‌برداری بهینه از آنها و افزایش تعداد ورزشکاران و مربیان بوده است.

به نظر می‌رسد مشکل برنامه‌ریزی در تربیت بدنی بیش از طرح یک برنامه مقطعی پنج ساله و رسیدگی به شاخصهای ضعیف آن می‌باشد. بعد از گذشت ۱۷ سال از انقلاب پرشکوه اسلامی متأسفانه هنوز استراتژی نظام جمهوری اسلامی در مورد جایگاه ورزش به تمام و کمال و با تعیین دقیق و ظرایف مشخص نیست. خط مشی‌های اساسی ورزش در سالهای اولیه انقلاب بر توسعه ورزش همگانی تأکید داشته حال آنکه در سالهای پس از جنگ جهت‌گیری ورزش کشور، معطوف به ورزشی قهرمانی بوده است و هم اکنون ورزش بین این دو هدف که هر یک برنامه‌ریزی خاص خود را می‌طلبند در نوسان و غوطه‌وری است و در برنامه دوم توسعه با پیش‌بینی برنامه‌هایی توأماً بر هر دو هدف توجه شده است.

در اینجا بحث بر سر این نیست که یکی از این دو هدف بایستی انتخاب شود و یا اینکه این دو هدف اساسی در تعارض و تضاد با یکدیگر هستند. بلکه اتفاقاً ورزش قهرمانی پایدار، همیشه و در همه جا مدیون توسعه ورزش همگانی بوده و هست.

مطلب اساسی در اینجا است که برنامه‌ریزی استراتژیکی که جایگاه هر دو هدف ورزش را به طور دقیق در نظام جمهوری اسلامی مشخص سازد و نحوه تعامل این دو هدف و خط مشی‌های اساسی و سیاستگذاری آنها را معین نماید و نحوه تغذیه یکی از دیگری را روشن سازد عملاً به چشم نمی‌خورد.

با توجه به مطالب فوق هرگونه تصمیم‌گیری در مورد حرفه‌ای نمودن ورزش و یا خصوصی‌سازی بدون داشتن برنامه‌ای اساسی که در آن جایگاه و اهداف ورزش، سیاستها، برنامه‌ها و روشهای اجرایی وصول به آن در شرایط موجود، مشخص شده باشد، یک تصمیم‌گیری مقطعی و بدون پشتوانه خواهد بود.

ساختار تشکیلاتی

اکثریت قاطع پاسخگویان معتقد بوده‌اند که ساختار تشکیلاتی فعلی فاقد کارایی لازم بوده و جوابگوی ورزش قهرمانی نیست (۸۸ درصد) همچنین بیش از ۷۰ درصد آنان اظهار داشته‌اند که اصلاح ساختار تشکیلاتی به میزان «خیلی زیاد» و یا «زیادی» در رشد و توسعه ورزش به خصوص ورزش قهرمانی مؤثر

می باشد.

ضمن اینکه درصد کمی از پاسخگویان معتقد بوده اند در ساختار تشکیلاتی مشکل اساسی وجود ندارد بلکه مشکل اصلی سازمان در عدم برنامه ریزی و ضعف مدیریت می باشد. در هر حال با نگاهی به وضعیت موجود می توان به مواردی از عدم تمرکز در تصمیم گیریها، برنامه ریزیها و اجرای برنامه ها اشاره نمود که حاکی از ضعف ساختار تشکیلاتی دستگاه تربیت بدنی کشور است.

به طور مثال ناهماهنگی در بخش آموزش تشکیلات تربیت بدنی و ورزش کشور به گونه ای است که ارگانه های مختلف ورزشی مانند کمیته ملی المپیک، تشکیلات مرکزی سازمان تربیت بدنی، کمیته های آموزشی فدراسیونها، روابط عمومی سازمان و معاونت بانوان هر یک خود را متولی امر آموزش می دانند که کمترین نتیجه این روند، هدر دادن بودجه ورزش می باشد.

به نظر می رسد برای رسیدن ورزش به جایگاه شایسته خود در کشور می باید در تشکیلات فعلی تجدید نظر نموده و تعدد مراکز تصمیم گیری و سیاستگذاری و ... را به سمت تمرکز در این امور تغییر داد.

مدیریت و رهبری

همچنان که گذشت^۳ پاسخگویان معتقد بوده اند که ثبات مدیریت در سازمان تربیت بدنی وجود ندارد و دلایل این بی ثباتی را «بی برنامه بودن» و «ضعف مدیریتهای انتصاب شده دانسته اند. با نگاهی به تاریخ عزل و نصبهای رؤسا و مدیران سطوح مختلف سازمان تربیت بدنی این امر به خوبی اثبات می گردد، چرا که سازمان تربیت بدنی در طول سالهای بعد از انقلاب مجموعاً ۷ مدیر و نحوه مدیریت را تجربه کرده است که مدت مسؤلیت هر رئیس سازمان به طور متوسط ۲/۵ سال می باشد. این مدت اندک برای برنامه ریزی اصولی و زیربنایی و یا حتی مسلط شدن بر کل امور و اجرای اهداف و سیاستهای برنامه های کوتاه مدت مقطعی فوق العاده محدود است به خصوص آنکه بیش از نیمی از این مسؤلین محترم فاقد تخصص در زمینه تربیت بدنی بوده و از طرفی از بیرون سازمان تربیت بدنی به این سیستم وارد شده و مدیریت آنها تقبل نموده اند.

همچنین نزدیک به نیمی از پاسخگویان نگرش «منفی» به حضور شخصیتهای سیاسی، اقتصادی در مدیریتهای عالی سازمان تربیت بدنی داشته اند و این گونه انتصابات را به دلیل «عدم تخصص این مسؤلین» و «عدم فرصت کافی برای رسیدگی به امور موظفه» موانع رشد و توسعه ورزش کشور ذکر نموده اند. با نگاهی عمیقتر به این مسأله می توان اذعان داشت که هر چند این گونه مدیران به دلیل موقعیت سیاسی خاص خود و اعمال قدرتهای لازم به طور مقطعی مشکلی از مشکلات متعدد حوزه مدیریت خود را حل می نمایند اما تبعات زیانبار این سبک از انتصابات بر پیکره ورزش آنقدر زیاد است که به نظر می رسد صرف نظر نمودن از این مدیران به صلاح ورزش باشد. از جمله این تبعات زیانبار می توان به موارد زیر اشاره نمود.

۱- ناآشنایی مدیر با ساختار، تشکیلات و کادر انسانی و طرحها و برنامه های قبل و هدر رفتن بسیاری از فرصتها و موقعیتهای

۲- عدم وقت کافی مدیر برای انجام امور موظفه و در پاره ای موارد و تصمیم گیری به موقع و به تبع آن

رکود گردش کار و اجرای برنامه‌ها؛

- ۳- تداخل وظایف سازمانهای تحت مسئولیت مدیر به ویژه در بخشهای مالی اداری و خدماتی؛
 - ۴- مصرف نشدن بودجه و اعتبارات تخصیص یافته در محل خود و جلوگیری از هماهنگی در هزینه شدن آنها؛
 - ۵- نگرش مدیر به مسئولیت ورزشی غیر مرتبط با مسئولیت اصلی سیاسی وی به عنوان یک وظیفه فرعی و به تبع آن عدم برنامه‌ریزی زیربنایی برای حوزه تحت مسئولیت خود؛
 - ۶- به وجود آمدن ذهنیت منفی در دست اندرکاران واقعی ورزش و تحت الشعاع قرار گرفتن افکار عمومی ورزشکاران و ورزش دوستان کشور.
- در ارتباط با مدیریت متکی به کارشناسی هر چند حدود ۹۵ درصد پاسخگویان معتقد به تأثیر بسیار زیاد این امر بر پیشرفت ورزش هستند اما همین پاسخگویان به نوعی اظهار داشته‌اند که «توجهی به کارشناسی و استفاده از کارشناسان وجود ندارد» و ارتباط سازمان تربیت بدنی با مراکز علمی و دانشگاهی به منظور استفاده از نظرات تخصصی کارشناسان و اساتید ضعیف می‌باشد.

نیروی انسانی

- نگرش پاسخگویان در مورد جذب نیروهای متخصص متعهد و پرورش این گونه نیروها حاکی از آن است که دستگاه تربیت بدنی تا حد زیادی در این امر موفق نبوده است.
- در مورد تربیت نیروی متخصص هر چند که در برنامه دوم توسعه افزایش تعداد فارغ التحصیلان دوره عالی بلند مدت از ۴۱۷ نفر در سال ۷۲ به ۵۳۲ نفر در سال پایانی برنامه (سال ۷۷) مد نظر بوده است اما ذکر چند نکته ضروری است:
- اولاً: وسعت محدوده ورزش در آموزش و پرورش، دانشگاهها، کارخانجات و سایر ادارات و سازمانها به حدی است که حتی با تربیت ۵۳۲ فارغ التحصیل دوره عالی در سال نیز در سالهای آینده، با توجه به رشد جمعیت مشکل کمبود نیروی متخصص بر جای خواهد بود.
- ثانیاً: به نظر می‌رسد کیفیت آموزش و تحصیل در دوره‌های عالی از استاندارد قابل ملاحظه‌ای برخوردار نباشد.
- ثالثاً: در دوره‌های عالی مانند کارشناسی ارشد و دکتری، تعداد دانشجویان و فارغ التحصیلان نسبت به نیاز موجود بسیار کم است.
- رابعاً: در برنامه دوم توسعه هیچ اشاره‌ای به آموزش ضمن خدمت کادر نیروی انسانی تربیت بدنی نشده است چرا که از مهمترین عوامل در ارتقای کیفی ورزش، پویایی کادر متخصص در امور ورزشی می‌باشد.
- البته در سطوح پایینتر مانند دوره‌های آموزشی برای داوران و مربیان با استفاده از داوران و مربیان خارجی، اقداماتی صورت گرفته است ولی این گونه اقدامات مقطعی، مشکلات اساسی کمبود کادر متخصص را حل نخواهد کرد و باید به صورت منسجم‌تری برای این مهم برنامه‌ریزی نمود.

بودجه و اعتبارات

بنابه اظهارات پاسخگویان «کمبود بودجه و اعتبارات» پس از «عدم برنامه‌ریزی» از مهمترین مشکلات ورزش کشور می‌باشد. در طول سالهای پس از انقلاب به دلیل شرایط جنگی کشور و سایر مشکلات اقتصادی، علی‌رغم افزایش جمعیت، بودجه و اعتبارات کافی در اختیار سازمان تربیت بدنی قرار نگرفته است. از سوی دیگر همان بودجه اندک تخصیص یافته‌نیز به دلیل ضعف مدیریتها، بی‌برنامگی و وجود پیچ و خمهای اداری یا تماماً هزینه نشده و یا به صورت بهینه هزینه نشده است. در سال ۱۳۵۸ نسبت هزینه‌های تربیت بدنی به هزینه‌های سایر بخشهای اجتماعی تا ۲ درصد بوده و در سالهای ۶۶، ۶۷ و ۶۸ به ترتیب به ۰/۹، ۱/۱۳ و ۱/۰۳ درصد رسیده است.

این شاخص در سال ۱۳۶۹ به ۱/۱۷ درصد رسید که نسبت به سال ۱۳۵۸، ۰/۸۳ درصد کاهش نشان می‌دهد. نکته مهمتر اینکه همین مقدار اندک اعتبار در سالهای اخیر اکثراً در بخش ورزش قهرمانی مصرف گردیده است. هر چند که در طول سالهای برنامه دوم روند کل اعتبارات جاری و عمرانی بخش تربیت بدنی و ورزش سال به سال افزایش دارد و از حدود ۱۵۰ میلیارد ریال در سال ۷۳ به ۳۰۰ میلیارد ریال در سال ۷۷ یعنی دو برابر می‌رسد اما این مقدار اعتبار با روند رشد جمعیت، کمبود شدید اماکن و امکانات ورزشی، توسعه ورزش همگانی و تأکید بر ورزش قهرمانی، برنامه‌ریزی و توجه به ورزش سنین پایه بسیار اندک می‌نماید.

زمینه‌های ارزشی - فرهنگی ورزش

در زمینه‌های ارزشی - فرهنگی اکثر پاسخگویان معتقد بوده‌اند که دستگاه ورزش کشور تا حد «کمی» توانسته است سجایای اخلاقی را در ورزشکاران ترویج دهد. از سوی دیگر اکثریت پاسخگویان اظهار داشته‌اند «معاونت فرهنگی آموزشی نتوانسته آنچنان که باید و شاید رسالت خود را انجام دهد و دچار ضعف و رخوت و سستی است».

با نگاهی به بخش تربیت بدنی برنامه دوم توسعه ملاحظه می‌گردد که هر چند در هدفهای کیفی این بخش به «توسعه و تحکیم ارزشهای اسلامی در فعالیتهای ورزشی با تأکید بر برنامه‌های ویژه تربیتی و اخلاقی» اشاره شده اما در خطی مشیهای اساسی و سیاستها و همچنین در برنامه‌های اجرایی ذکر شده برای وصول به هدف فوق هیچ راه و روشی ذکر نگردیده است.

از سوی دیگر شواهد محافل ورزشی و مسابقات باشگاهی و حتی در مواردی مسابقات خارجی بین‌المللی نشان دهنده آن است که در سالهای اخیر روحیه معنوی اخلاقی در مجموعه ورزش اعم از مربیان و ورزشکاران افت داشته است. دوپینگ ورزشکاران در مسابقات بین‌المللی، اخراج بازیکنان فوتبال و ممنوعیت از بازی، برخورد با داوران از سوی بازیکنان و تماشاچیان، هتاکی بعضی از مربیان در میادین ورزشی و جو نامناسب و غیر اخلاقی تماشاچیان در مسابقات ورزش از نشانه‌های فرهنگ ضد ارزشی ورزش بیگانگان می‌باشد که در چند سال گذشته به کرات در محافل ورزشی کشور به چشم خورده است.

ورزش قهرمانی و تیمهای ملی

همچنان که ذکر گردید در چند سال اخیر توجه دستگاه ورزش کشور معطوف به ورزش قهرمانی بوده

است. بنابراین اخبار و شواهد عینی، همه کارشناسان اتفاق نظر دارند که اشکالات و ضعفهای عمده‌ای در این زمینه وجود دارد. این اشکالات از هدفگذاری سیاستگذاری برنامه‌ریزی در زمینه ورزش قهرمانی شروع شده و تا اجرای برنامه‌های مقطعی، بدون پشتوانه و احساسی ادامه می‌یابد. در این رابطه مصرف بخش عمده‌ای از بودجه ورزش و عدم نتیجه‌گیری از آن، دورنمای ورزش کشور را نامناسب نشان می‌دهد.

شواهدی که ادعاهای فوق‌الذکر را به اثبات می‌رسانند چنین است:

۱- هنوز هم بر سر مسأله انتخاب مربیان تیم ملی بی‌برنامگی و مشکلات عدیده‌ای وجود دارد. اظهارات اکثر پاسخگویان نشان دهنده آن است که: «وجود مربیان خارجی تأثیر زیادی بر موفقیت تیمها و ارتقای ورزش قهرمانی» دارد.

همچنین اظهار نظرهای آزاد پاسخگویان گویای آن است که از «مربیان خارجی» باید در زمینه «آموزش مربیان داخلی» و «مربیگری تیمهای نوجوان و جوان کشور» استفاده نمود و «تجربه نشان داده که استفاده از مربیان خارجی در سطح تیمهای ملی بزرگسالان موفق نبوده است»

ضرورت استفاده از مربیان خارجی در تیمهای ملی از گذشته تاکنون مورد توجه مسئولین خصوصاً رؤسای فدراسیونهای ورزشی بوده است. بی‌شک استفاده از تجارب علمی و تکنیکی کشورهای صاحب نام ورزش برای پیشرفت ورزش کشور امری بدیهی است، اما تجربه دوران اخیر نشان داده است که به دلایل «عدم آشنایی با مسائل فرهنگی و روانی و حتی ساختار تشکیلاتی ورزش کشور»، «عدم آشنایی این مربیان با زبان فارسی و همچنین مشکل امکان برقراری ارتباط با این مربیان از سوی دست اندرکاران و ورزشکاران داخلی و عدم درک فضاهای ذهنی یکدیگر»، «عدم آشنایی این مربیان با نقاط قوت و ضعف ورزشکاران و پیشینه ورزشی تیمهای ملی» استفاده از مربیان خارجی نه تنها در تیمهای ملی بلکه در سطح باشگاهی نیز توفیق چندانی را به همراه نداشته است.

نگاهی گذرا بر تاریخچه حضور مربیان خارجی در تیمهای ملی فوتبال کشورمان و کسب افتخارات با ارزش نشان می‌دهد که در طی هفتاد سال گذشته ۹ مربی خارجی حدود ۱۱ سال مربیگری تیم ملی را عهده دار بوده‌اند و در این مدت توانسته‌اند فقط یک جام طلایی و یک جام نقره‌ای برای کشور به ارمغان بیاورند. در صورتی که در همین مدت مربیان داخلی با تلاش خود افتخارات چشمگیری نظیر قهرمانی جام ملت‌های آسیا (۱۹۷۶)، پیروزی در بازیهای مقدماتی جام جهانی ۱۹۷۸ و حضور در جمع ۱۶ تیم برتر دنیا و قهرمانی آسیا در یکن (۱۹۹۰) را کسب نموده‌اند.

۲- در زمینه انتخاب مربیان داخلی و بازیکنان، اظهارات اکثر پاسخگویان نشان دهنده آن است که این امر «تا حدود زیادی سلیقه‌ای و بدون ضابطه است». همچنین اظهار نظرهای آزاد پاسخگویان حاکی از آن است که عواملی نظیر «فشارهای تبلیغاتی نشریات و مجلات ورزشی»، «افراد و مربیان صاحب نفوذ در فدراسیونها» در انتخاب بدون ضابطه و سلیقه‌ای مربیان، مؤثر می‌باشد.

هیاهوی تبلیغاتی اخیر پیرامون انتخاب مربی جوان تیم ملی فوتبال از شواهد عینی جدید این مسأله می‌باشد.

۳- اظهارات اکثر پاسخگویان نشان‌دهنده آن است که «اردوهای تدارکاتی تیمهای ملی موفق نبوده است»، و این در حالی است که شواهد عینی نیز مؤید نظرات پاسخگویان می‌باشد چرا که دو اردوی تدارکاتی خارج از کشور تیم ملی فوتبال که در بر دارنده هزینه بسیار زیادی برای ورزش کشور نیز بوده

عملاً نتیجه‌ای برای کسب عنوان در بر نداشته است.

ناگفته نماند که هر چند اردوهای تدارکاتی در موفقیت تیم ملی کشتی مؤثر بوده لیکن موفقیت این تیم در صحنه‌های جهانی بیشتر معلول عوامل دیگری است که باید در جایگاه مناسب خود به آن پرداخت. ۴- اظهارات اکثر پاسخگویان در مورد اقدامات انجام شده برای دفع مشکلات حقوقی مربیان و بازیکنان حاکی از عدم رضایت ایشان بوده و این اقدامات را «محدود»، «بی ضابطه» و «موردی» دانسته‌اند. علی‌رغم اینکه هدفهای کمی بخش تربیت بدنی در برنامه دوم توسعه به افزایش حقوق مربیان و بازیکنان توجه شده است اما این مقدار تخصیص اعتبار اولاً با توجه به تعداد مربیان و ورزشکاران کافی نبوده است و ثانیاً هماهنگی پرداختی در اجرای بندهای این برنامه در رشته‌های مختلف ورزشی وجود نداشته است.

فصل پنجم - پیشنهادها و راه حلها

براساس نتایج به دست آمده از این بررسی در هر موضوع، پیشنهادهای ذیل ارائه می‌گردد.

طرح و برنامه

- ۱- بازنگری اهداف و سیاستهای کلان ورزش به منظور تعیین اولویتهای ورزش همگانی و ورزش قهرمانی و نحوه تعامل این دو سبک ورزش با یکدیگر به وسیله تعیین شاخصها و استانداردهای دقیق برای هر یک از سبکهای یاد شده؛
- ۲- توجه عملی به ورزش سنین پایه و سرمایه‌گذاری در سطوح پیش دبستانی و مقاطع بالاتر به وسیله اتخاذ روشهای کیفی؛
- ۳- برنامه‌ریزی برای تقویت بنیه علمی تربیت بدنی و ورزش کشور در تمامی سطوح؛
- ۴- برنامه‌ریزی برای ارتباط منظم و سیستماتیک تربیت بدنی کشور با مراکز علمی، تحقیقاتی و دانشگاههای داخل و خارج از کشور؛
- ۵- تعیین حد و مرز و برنامه‌ریزی دقیق برای خصوصی‌سازی و تنظیم قوانین برای نظارت و کنترل این امر به منظور بهره‌وری هر چه بیشتر عموم مردم؛
- ۶- برنامه‌ریزی برای هدایت و نظارت بر محتوای برنامه‌های ورزشی در رسانه‌های گروهی، به خصوص نشریات ورزشی به منظور جلوگیری از ایجاد تنشهای کاذب در فضای ورزش کشور.

تشکیلات، بودجه و اعتبار

- ۱- مطالعه و بررسی تشکیلات سازمان تربیت بدنی و ورزش به منظور اصلاح ساختار آن و انتخاب ساختار مناسب؛
- ۲- ایجاد تمرکز در تصمیم‌گیریها و اتخاذ سیاستها از طریق هماهنگی کلیه ارگانهای ورزشی با سازمان تربیت بدنی به ویژه آموزش و پرورش، دانشگاهها و کمیته ملی المپیک؛
- ۳- افزایش بودجه و اعتبارات از اعتبارات ویژه موجود در کشور و تخصیص منابع مالی کافی از طرق مختلف؛
- ۴- ایجاد سیستم نظارت و کنترل بر نحوه هزینه نمودن اعتبارات و صرف بهینه بودجه.

سیستم مدیریت و رهبری

- ۱- مطالعه و بررسی به منظور اتخاذ سبک و روشهای رهبری و مدیریت متناسب با مقوله ورزش؛
- ۲- انتصاب و انتخاب مدیران ارشد واجد شرایط و متخصص برای مدیریت در یک دوره طولانی مؤثر؛
- ۳- کمربند نمودن حضور شخصیت‌های سیاسی در رده‌های مختلف مدیریتی سازمان تربیت بدنی؛
- ۴- بکارگماردن کادر انسانی متعهد و کاردان در رده‌های مختلف امور ورزشی.

نیروی انسانی

- تربیت نیروی متخصص و متعهد متناسب با اهداف عالی نظام اسلامی در سطح مختلف از طریق کیفیت بخشی به برنامه‌های درسی آموزشی تربیت بدنی در دانشگاهها و مدارس تربیت بدنی؛
- ارتقای سطح تخصص نیروهای انسانی موجود از طریق آموزشهای ضمن خدمت، دعوت از متخصصین خارجی و داخلی برای آموزشهای ویژه؛
- شناسایی و جذب نیروهای متخصص واقعی و کارشناسان حقیقی تربیت بدنی که هم اکنون در سیستم تربیت بدنی نقشی ندارند؛
- اصلاح فضای ارزشی - معنوی تربیت بدنی از طریق برنامه‌ریزی و اتخاذ روشهای مناسب برای پرورش کادر انسانی متعهد و مؤمن.

زمینه‌های ارزشی - فرهنگی

- برنامه‌ریزی برای تقویت و رشد فرهنگ سالم در پیکره ورزش کشور؛
- توجه به جاذبه شدید ورزش برای جوانان و فرهنگ سازی ورزش برای این اقشار و برنامه‌ریزی برای بکارگیری صحیح ورزش در حوزه تعلیم و تربیت آنان؛
- مطرح ساختن قهرمانان و پهلوانانی که دارای خصلتهای اخلاقی انسانی بارزی هستند به عنوان الگوی ورزشی
- اصلاح فضای ارزشی حاکم بر تماشاچیان مسابقات از طریق مطالعه و برنامه‌ریزی برای این امر.

ورزش قهرمانی و تیم‌های ملی

- ۱- بکارگیری مربیان خارجی در امر آموزش و یا هدایت تیمهای سنین پایه؛
- ۲- بکارگیری مربیان تخصصی مختلف در اداره و رهبری تیمهای ملی (بدنسازي- تکنیک- تاکتیک- روانشناس- تغذیه و...)
- ۳- برنامه‌ریزی برای افزایش بهره‌وری اردوهای آمادگی تیمهای علمی و جلوگیری از به هدر رفتن هزینه‌ها؛
- ۴- توجه به مشکلات مالی و اقتصادی مربیان و قهرمانان ورزشی و ایجاد یک سیستم منظم و عادلانه پرداخت حقوق و دستمزد برای تمامی رشته‌های ورزشی.